

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quæstio Prima. An idem seipsum producere possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

rubedinis, vel nigredinis. R. negando consequentiam: Aliud est enim dicere quod aliqui effectus petunt determinatam causam, aliud, quod hæc determinata causa producat hunc numero potius effectum quam alium, sic quidem verum est, speciem Albedinis A non peti, nec posse produci nisi ab albedine A, verumtamen Albedo A, sicut hanc numero speciem produxit, potuit producere alias, quæ possibiles sunt, ut producantur, quare, ut hanc potius produxerit quam aliam, Deus determinare debuit. Similiter Responderi debet ad alia argumenta, & casus, qui probarent particulares effectus dependere à determinatis causis, quia, licet ipsi sic dependeant, quod tamen unus numero producatur potius quam alius, non causa secundæ, sed primæ adscribendum est.

X.
Secundum.

Arguitur 2. Si Causa secunda non determinaret se, quoad individuationem effectus producendam, sequeretur, nullum filium esse obligatum suis parentibus, sed hoc videtur minus rectum esse sentire, ergo; probatur sequela: Quia quilibet filius dicere posset, parentes se non genuisse, sed tantum hominem secundum speciem, non verò hunc hominem, ergo. R. negando sequelam cum sua probatione, Quia parentes etiam generarunt hunc filium, & non tantum filium secundum speciem, aliud autem est generare & producere quoad individuum, & aliud se determinare ad illud producendum, primum enim præstant causæ secundæ omnes, cum nihil produci possit, nisi sit individuum, actiones enim, sicut sunt singularium, ita etiam sunt ad singularia.

Instatur: Si parentes non determinarunt se ad producendum hoc individuum filii, ergo hic in individuo filius non est plus obligatus his parentibus, quam alienis, sed sequela etiam vitiosam doctrinam inferret, ergo; probatur sequela, quia actio generativa parentum non est magis determinata ad hunc filium quam alium, ergo non magis erit obligatus his

parentibus, quam alienis. R. negando sequelam ma. cum sua probatione & consequentia, quia actio parentum etiam fuit terminata ad hunc numero filium, quamvis ex se non poterat se causa secunda determinare adhuc potius præ alio, supposita autem determinatione Divinâ, actio tota fuit terminata adhuc etiam terminum.

Urgetur: Non est obligatus ad illa quæ à natura & Deo habet, ergo si determinationem sui individui præcisè à Deo habet, Parentibus non est obligatus; probatur aut. Quia Filius non est obligatus parentibus ob illud, quod per donationem acquirit ab aliis, ergo. R. negando consequentiam, quia filius suum esse accepit simpliciter à parentibus, quamvis non debeat filius tantum parentibus, quam si seipsum determinassent ad hunc producendum præcisè, & non alium. Imò non desunt, qui putant, filios propter generationem parum obligatos esse parentibus; si autem opponatur præceptum Divinum de honorandis parentibus, respondent, hanc reverentiam filios non tenere parentibus solum præstare, sed etiam Præpositis superioribus, unde obligatio non est propter generationem præcisè, sed quia dignitate filii præstant; Imò puto hoc potissimum esse propter curam, sollicitudinem, laborem, & difficultates, quas parentes habent in navitate, educatione, aliisque bonis, quæ filius à parentibus proveniunt.

Difficultas: Quomodo Deus determinet ad individuum actus, & non determinet etiam ad peccatum, solvi potest ex dictis. Quibus adde, quod Deus non determinet positive impellendo, vel moraliter suadendo, sed negative solum, subtrahendo scilicet concursum ad omnes alios actus, ad modum, quo quis vellet proficisci Cisterciû, & alius auferret ipsi equum A. B. C. tunc deberet pergere in equo D. cõ, quod alium non haberet, ubi tamen non esset causa subtrahens, quod pergeret simpliciter, sed quod non pergeret alio equo.

DISPUTATIO VI. DE COLLATIONE CAUSARUM, TAM INTER SE, QUAM CUM SUIS EFFECTIBUS.

Per collationem causarum inter se & cum suis effectibus aliud non intendo examinare, quam difficultates illas exsolvere, quæ oriuntur ex dubiis, an idem effectus possit dependere à duabus causis totalibus? & an duæ cause seinvicem causare possint? vel etiam aliquid seipsum? & ab hoc posteriori incipiendo ad rem progredior, sit igitur

QUÆSTIO I.

An idem seipsum producere possit?

I.
Sensus Modernorum.

Recentiores quemadmodum docent causas intrinsecas, materiam & formam non esse quid distinctum à toto composito, quod causant, ita etiam putant nec in causis extrinsecis tantam esse effectus subordinationem

ad causam, secundum prioritatem & existentiam, quin idem seipsum efficienter causare possit, & consequenter esse simul causam & effectum, quod dupliciter intelligi potest, primo ita ut idem seipsum producat, quantum ad primum sui esse, ponendo se in rerum natura, secundo modo, ita, ut primum sui esse jam habeat per unam actionem, & postmodum per aliam actionem secundam posteriorem, sicut defacto

Christus Dominus in caelo est, & per aliam actionem concurrat etiam, ut sit Eucharistia, quae licet defactò sit tantum conservativa, ex eo, quod non accipiat de novo esse extra causas, quae actio, si tamen antecedenter non esset extra causas, sufficiens esset, ut extra eas poneretur; Ego quamvis docuerim superius causas intrinsecas, non distingui ab illo, quod in communi alioquin Scotistarum sententia componunt, toto composito videlicet, existimo tamen de causis intrinsecis, & signanter de efficiente (quidquid enim sit de finali, quae non nisi moraliter influit in effectum) id simpliciter negandum, quare ad quaestionem resolutivè

tre, imò in Deitate non esse Personarum Trinitatem, sed hoc haereticum esse, certum fide est, ergò probatur sequela; Quia protervus dicere posset, Patrem semetipsum genuisse, sicut etiam Filium, & illarum trium Personarum nomina unius esse suppositi, quòd se Ipsum bis produxit, seu genuit semel, & semel spiravit, ergò posset protervus negare Trinitatis Mysterium. Et quamvis bene respondeat Amicus, id in Deo implicare, quia Deus est incapax novae, vel ullius causalitatis, & Filium esse incapacem alterius generationis: Attamen per hoc protervum non convinceret, quia dicere posset, Deum esse incapacem alicujus causalitatis ab alio, non tamen à seipso, & Filium esse incapacem alterius generationis à Patre, non tamen seipso. Et sic de cæteris.

Dico: Nulla causa potest seipsam producere efficienter, neque quoad primum sui esse, neque quoad secundum. Ita Doctor 2. d. 23. q. un. D. Thomas. p. I. q. 104. a. 2. ad. 2.

Probatur primò, Autoritate Divi Augustini. lib. 2. de lib. arb. cap. 17. ubi ait: Nulla res formare seipsam potest, quia nulla res potest dare sibi, quod non habet, & utique, ut habeat formam, formatur aliquòd. Quapropter qualibet res, si quam habet formam, non ei opus est accipere, quòd jam habet, si quae verò non habet formam, non potest à se accipere, quòd non habet; Nulla ergò res, ut diximus, se formare potest. & lib. 1. de Trinit. cap. 1. dicit: Nulla omnino res est, quae seipsam gignat, ut sit. Et Epist. 150. contra Arianos demonstrat, Verbum non esse factum ex eo, quòd per Ipsum facta sint omnia, ita enim discurre: Si enim Ipse fecit, jam erat, antequàm fieret, si autem ad se faciendum, alteri, à quo factus est, adjuterium præbuit, nihilominus, ut se adjuvante fieret, jam erat, antequàm fieret, relinquitur ergò, ut sine se factus sit, quòd autem sine illo factum est, nihil est; Aut nihil est igitur, aut factus non est, sed non est nihil, factus igitur non est; At si factus non est, & tamen filius est, sine dubio natus est. Hinc etiam docet Doctor subtilis, relationes, quae important essentialem dependentiam, inter relata non posse esse in eadem natura & supposito, & relationes originis, licet non implicent in eadem natura, implicent tamen in eodem supposito. Item Autoritate Divi & Mellè Bernardi, qui id ipsum clarissimis docet verbis lib. 5. de Consideratione cap. 6. ubi sic discurre: Ex quo universum caput, ipsum profectò minime caput. Nam si caput, aliunde caperit, necesse est. A se enim caput nihil; Nisi forte quis putaverit, quòd non erat, dare sibi potuisse, ut esse inciperet, aut fuisse aliquid, antequàm esset, quòd utrumque, quia ratio non consentit, constat sibi nihil fuisse principium, ergò secundum Divum Bernardum aequè contra rationem est asserere, quòd aliquid sibi det esse, id est, quoad primum sui esse, quam quoad secundum esse, quia tunc fuisset, antequàm esset, quòd dicit, contra rationem esse. Ex qua Autoritate proinde duplex sumo argumentum à ratione, quòd

Probatur Conclusio secundò: Si idem posset efficienter se producere, sive quoad primum esse, sive quoad secundum, sequeretur, Patrem non posse probari esse ingentum, nec Filium esse genitum à Patre.

F. Amandi Hermann Physica.

Probatur Conclusio tertio:

Ex alia ratione desumptà similiter ex Autoritate D. Bernardi: Si idem posset producere seipsam, esset, antequàm esset, sed hoc repugnat, ergò probatur sequela: Quia omne illud, quòd actualiter operatur & efficienter agit, esse debet, & quòd efficienter producit, non esse debet, sed si seipsam aliquid produceret, esset, quia ageret & non esset, quia produceretur, ergò esset, antequàm esset. Item idem esset prius & etiam esset posterius, in quantum enim sui causa esset, prius esset, in quantum verò produceretur, esset posterius, ergò idem manens idem esset prius & posterius.

Dices: Hæc non repugnare, quia non sunt respectu ejusdem, aut eodem modo, nam illud, quòd seipsam produceret, esset per primam productionem ab alia causa, non esset verò per secundam actionem à se ipso egredientem. Sed Contrà, si per primam actionem, & productionem ab alia causa accepit suum esse, ergò implicat, quòd substantialiter reproducat per secundam, quia hæc secunda productio non haberet terminum à quo, videlicet non esse rei, cum supponatur habere jam suum esse. Et si dices, terminum à quo esse non esse secundum, nihil dices: Quia sicut hoc esse secundum, habitum per secundam productionem, non esset à primo esse diversum, secundum rem, habito per primam productionem, ita hoc non esse secundum nequit esse diversum à primo non esse, nisi secundum modum, quæ diversitas non sufficit ad novam productionem substantialem.

Probatur Conclusio quarto,

Ex communi definitione Cause, quæ est, quòd fit illud, quòd influit esse in aliud, sed si in seipsam influeret aliquid, non influeret in aliud, ergò non esset ejus causa, & consequenter nihil producit seipsam. Nec dicas, hanc definitionem veram esse de potentia ordinaria, ordinarioque cursu, non verò de potentia extraordinaria, quia omnis definitio debet essentialiam rei explicare, quæ etiam de potentia extraordinaria immutabilis est, alioquin dici posset, hominem esse animal rationale, de potentia ordinaria, non verò de potentia extraordinaria, ex qua posset esse rudibilis, quòd implicat.

LII 2

Proba:

VII.

Probatur Conclusio ultimò
à pari. Nulla res potest esse sui ipsius subiectum, neque etiam sui ipsius forma, ergò nequit etiam idem esse sui ipsius causa efficiens. Probatur consequentia, quia, sicut se habet materialis causa ad esse alicujus materiale, & formalis ad esse alicujus formale, ita etiam se habet efficiens, ad esse efficienter à se productum, ergò.

VIII.

Dices: Disparitatem esse, quia causalitas materiæ, vel est unio, vel necessariò requirit unionem, unio autem necessariò requirit extrema realiter distincta. Contrà, Unio non magis requirit extrema realiter distincta, quam actio, cum hæc tam bene sit quid relativum, ac illud & qui negaret, actionem non requirere extrema realiter distincta, posset etiam negare unionem requirere, ergò.

QUÆSTIO II.

An dua Causa possint esse sibi invicem Causa?

I.

Sensus questionis ponitur.

Aliud est quærere, an plures cause possint in idem coincidere, ita, ut idem sit causa efficiens simul, materialis & finalis: Aliud, utrum una causa, quæ producit unum effectum, ab eodem pro instanti produci possit, ita, ut effectus ille productus habeat rationem causæ, & causa productiva hujus effectus nunc simul rationem effectus. Primum enim contingere posse, imò frequentè contingere, patet de voluntate, quæ volitionem producit eandemque recipit, idque propter sui perfectionem, vel propter aliam aliquam perfectionem, adeoque simul habet rationem causæ efficientis, dum producit rationem causæ materialis, dum recipit, & rationem causæ finalis, dum aliquid propter aliud agit, & quamvis illa receptio non habeat rationem causæ materialis *ex qua*, habet tamen rationem causæ materialis *in qua*, similiter discursi de intellectu potest, Et à fortiori de intellectu & volitione, quarum qualibet habet rationem causæ formalis, dum in sua potentia recipitur, rationem materialis causæ, dum in iis multæ relationes fundari possunt, rationem causæ efficientis autem, quia respectu habituum generatorum efficienter concurrunt, Et denique causa finalis dici possunt, respectu multorum mediorum, quæ ad ipsas possunt concurrere.

II.

Comparatio causarum potest dupliciter fieri.

Quòd secundum attinet, & est, quòd propriè in titulo quæritur, sciendum, quòd dicta comparatio inter causas possit dupliciter fieri, vel quoad entitatem ipsarum causarum, vel quoad causalitatem earundem, idque vel in eodem genere, vel in diverso: Si in eodem genere conferantur, tunc sensus est, an illa causa, quæ materialiter aliquid produxit, ab eodem effectu suo materialiter produci possit, & quæ efficienter aliquid egit, an iterum efficienter ab eodem agi possit: exemplum sit, an Ignis A qui produxit Ignem B possit ab eodem igne B produci pro eodem instanti suæ productionis, & sic de ceteris.

Si in diverso genere comparentur, tunc sensus est, an illud, quod est effectus alicujus rei in genere causæ efficientis, possit esse ejusdem rei causa in genere causæ materialis vel formalis, aut finalis; item, an illud, quod est effectus alicujus rei in genere causæ materialis, possit esse ejusdem rei causa in genere causæ formalis, efficientis & finalis, & sic de aliis, ita, ut una semper cum tribus comparetur. Quibus præmissis, Putat Vasquez, Ruvius, Connimb. & alii, unam eandemque causam posse habere rationem causæ, & respectu effectus à se producti, rationem effectus, & econtrà, ita, ut libenter admittant inter causas mutuam causalitatem. Scotifæ tamen communiter, cum pluribus Recentioribus, id simpliciter negant. Ita Hurtadus, Arriaga, Oviedo, cum quibus etiam sentendum censo, interim prius aliam collationem causarum expendendo

Dico I. Si comparentur causalitates quæ exor causarum ad se invicem, finis est causa efficiens, efficiens tam materiæ, quam forma, sed non econtrà.

Probatur breviter. Ideò enim effectus causat, quia movetur à fine, & idè educitur forma de potentia materiæ, quam formæ, licet non econtrà.

Dico 2. Comparando has causas ad effectum, secundum causalitates suas, omnes dicunt essentialem ordinem & necessariam concomitantiam ad se invicem. Ita Scotus 2. d. 5. q. 8. n. 11. ubi dicit: Efficiens non prius causare compositum, quam materiam, licet prius perfectione causæ.

Probatur Conclusio: Impossibile est, finem movere, nisi efficiens moveatur ad agendum, nec efficiens creatum moveri potest, nisi dependentèr à materia, cum creatè nequeat, nec potest agere dependentèr à materia, nisi formam producat, quæ iterum dependentèr à materiâ produci nequit, nisi illam uniat materiæ, nec uniri potest, nisi resulter compositum, cum sint causæ necessaria, sufficienter applicatæ, ergò, comparando causas ad effectum, secundum causalitates, dicunt necessariam ordinem, & dependentiam ad se invicem. Et in hoc sensu causa dicuntur esse sibi invicem causa.

Dico 3. Materia & forma, non possunt se invicem causare quoad entitatem. Ita Doctor. 2. d. 12. q. 2. D. Thomas, Albertus M.

Probatur Conclusio: Materia est prius, saltè naturâ, quam sit forma, ergò materia non potest causari à forma. ant. patet, quia materia est primum subiectum omnium formarum substantialium, & earum causa: probatur consequentia; Illud non potest causari ab alio posteriori, quod prius illo existit, sed materia prius existit, quam forma, ergò forma non potest causare materiam. Nec refert, quòd forma dicatur materiæ dare esse informatum, quia hoc esse non est entitativum, sed tantum extrinsecum, secundum denominationem: Conclusio autem loquitur de causatione, secundum entitatem.

Dico